

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 5Cdo/30/2023
Identifikačné číslo spisu: 5920202259
Dátum vydania rozhodnutia: 25.01.2024
Meno a priezvisko: JUDr. Jana Bajánková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2024:5920202259.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne K. V. Q., narodenej XX. I. XXXX, V., L. X, zastúpenej advokátkou JUDr. Lenkou Ostró, LL.M, Trebišov, Hviezdoslavova 1018, proti žalovanému Slovenská republika, za ktorú koná Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, Bratislava, Pribinova 2, o zaplatenie 937,37 eura s príslušenstvom, vedenom na bývalom Okresnom súde Ružomberok pod sp. zn. 5C/41/2020, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 29. júna 2022 sp. zn. 10Co/124/2021, takto

rozhodol:

Z r u š u j e rozsudok krajského súdu spolu s rozsudkom Okresného súdu Ružomberok č. k. 5C/41/2020-136 zo dňa 12.8.2021 a vec vracia Okresnému súdu Liptovský Mikuláš na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Ružomberok (ďalej ako „okresný súd“ alebo „súd prvej inštancie“) rozsudkom č. k. 5C/41/2020-136 zo dňa 12. augusta 2021 žalobu zamietol v celom rozsahu (výrok I.), žalovanému priznal náhradu trov konania v rozsahu 100 % s tým, že o výške náhrady bude rozhodnuté samostatným uznesením vydaným súdnym úradníkom po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí (výrok II.).

1.1. Predmetom konania bol nárok na náhradu škody uplatnený žalobkyňou vo výške 937,37 eura s príslušenstvom nadobudnutý ňou na základe zmluvy o postúpení pohľadávky zo dňa 14. decembra 2020 od postupcu K. U. N.. Pohľadávka predstavovala vynaložené náklady postupcu v priestupkovom konaní voči nemu vedené na základe nezákonného rozhodnutia orgánu verejnej moci - Okresným riaditeľstvom policajného zboru v Ružomberku, právoplatne zastavené rozhodnutím Krajského dopravného inšpektorátu v Žiline dňa 13. marca 2019 z dôvodu, že zodpovednosť za priestupok zanikla dňa 9. marca 2019 s poukazom na ustanovenie § 20 zákona o priestupkoch.

1.2. Pri právnom posúdení veci okresný súd sa riadil najmä ust. § 3, § 5 ods. 1, § 6 ods. 1, § 15 ods. 1, § 16 ods. 1, 4, § 17 ods. 1, § 18 ods. 1, 3 zák. č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci.

1.3. Za rozhodnutie, ktoré by malo zakladať nárok na náhradu škody voči štátu považoval vznesenie obvinenia na základe správy o objasňovaní priestupku zo dňa 16. septembra 2016 K. U. N. s následným začatím priestupkového konania voči nemu, ktoré po zistení správnym orgánom, že zodpovednosť za

priestupok zanikla, muselo byť zo zákona [§ 76 ods. 1 písm. f) zák. č. 372/1990 Zb., ďalej aj ako „Priestupkový zákon“] zastavené. Pre takýto prípad zastavenia priestupkového konania súd prvej inštancie pripustil v aktuálne posudzovanej veci analogickú aplikovateľnosť záverov rozhodnutia NS SR sp. zn. 9Cdo/65/2020 zo dňa 29. septembra 2020.

1.4. Zdôraznil, že pre vznik nároku na náhradu škody z posudzovaného zodpovednostného vzťahu musí byť splnená aj zákonná podmienka, že škoda bola spôsobená v príčinnej súvislosti s nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci, pričom sa uhradzuje skutočná škoda - ujma, ktorá znamená zmenšenie majetkového stavu poškodeného oproti stavu pred škodovou udalosťou. Konštatoval, že je povinnosťou poškodeného preukázať vznik škody, jeho zaťažuje bremeno tvrdenia a povinnosť predložiť dôkazy na preukázanie vlastných tvrdení. Pre splnenie uvádzaného zákonného predpokladu sa vyžaduje existencia škody najneskôr v čase, kedy súd o uplatnenom nároku rozhoduje. V konkrétnej súdnej veci žalobkyňa zaťažovala povinnosť preukázať vznik skutočnej škody, ujmy spočívajúcej vo vynaložení finančných prostriedkov na jednotlivé úkony tak, ako ich vyšpecifikovala v žalobe (poštovné, náklady na kopírovanie, cestovné náhrady, stravné) a ktoré podľa jej tvrdení mal vynaložiť jej právny predchodca svojmu splnomocnenému zástupcovi. Žalobkyňa sa v žalobe obmedzila len na taxatívne vymenovanie úkonov realizovaných zo strany splnomocneného zástupcu s uvedením výšky nákladov, nepreukázala ale tú skutočnosť, komu reálne tieto náklady vznikli, kto ich znášal, uhradil, komu v skutočnosti vznikli náklady spojené so zastupovaním K. N. v priestupkovom konaní, či vznikli priamo jeho splnomocnenému zástupcovi. Žalobkyňa nepreukázala v spore vznik skutočnej škody ani jej výšku, navyše, škoda v uplatnenej výške jej/ žalobkyne dosiaľ nevznikla, žalobkyňa resp. jej právny predchodca zo svojho majetku nezaplatili sumu predstavujúcu škodu, ktorej náhrady sa v tomto konaní domáha. Výslovil, že nebol produkovaný žiaden dôkaz preukazujúci úhradu výdavkov vzniknutých splnomocnenému zástupcovi v rámci priestupkového konania, z uvedeného pohľadu potom je sporná aj otázka aktívnej vecnej legitímácie žalobkyne v spore. Vo vyjadrení doručenom súdu dňa 20. mája 2021 žalobkyňa síce poukázala na existenciu konkludentne uzavretej príkaznej zmluvy podľa § 724 Občianskeho zákonníka medzi K. N. a splnomocneným zástupcom C. Q., na základe ktorej mal hotové výdavky splnomocneného zástupcu znášať priamo K. N., na uvádzané tvrdenia ale strana žalobcu nepredložila žiaden dôkaz potvrdzujúci úhradu hotových výdavkov priamo K. N.. Postúpením pohľadávky postupcom K. U. N. žalobkyňa vstúpila do hmotnoprávneho vzťahu, povinnosť jednoznačne preukázať vznik škody v dôsledku vedeného priestupkového konania ňou ale splnená nebola, uzavrel súd prvej inštancie.

1.5. Podľa § 255 ods. 1 CSP priznal žalovanému v spore úspešnému voči žalobkyne nárok na náhradu trov prvoinštančného konania v celom rozsahu.

2. Krajský súd v Žiline (ďalej aj ako „odvolací súd“ alebo „krajský súd“) na odvolanie žalobkyne rozsudkom z 29. júna 2022 sp. zn. 10Co/124/2021 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a žalovanému priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania voči žalobkyne v rozsahu 100 %.

2.1. V odôvodnení svojho rozsudku uviedol, že obsah spisu preukazuje, že okresný súd v spore vychádzal zo skutkových tvrdení nastolených žalobkyňou jednak v žalobe a aj v priebehu sporu, zistený skutkový stav subsumoval pod správnu právnu normu a v písomnom odôvodnení relevantne aj vysvetlil, na aké tvrdené skutočnosti žalobkyňa neuniesla dôkazné bremeno v dôsledku čoho opodstatnenosť žalobného nároku nepreukázala, čo napokon vyústilo do zamietnutia jej žaloby.

2.2. Na zdôraznenie správnosti napadnutého rozsudku uviedol, že výdavky poškodeného v konaní, v ktorom došlo k vydaniu nezákonného rozhodnutia, majú povahu hmotno-právneho nároku. Do kategórie účelne vynaložených trov konania ust. § 18 ods. 3 Z. č. 514/2003 Z. z zaraďuje aj výdavky vynaložené na úhradu hotových výdavkov právneho zástupcu bezprostredne súvisiace s vedeným konaním, v ktorom k vydaniu nezákonného rozhodnutia došlo. Keďže žalobkyňa vstúpila do hmotnoprávneho nároku svojho predchodcu (K. N.) správne okresný súd ustálil, že ju zaťažovala v sporovom konaní nielen povinnosť tvrdiť vznik škody, ale aj povinnosť uniesť dôkazné bremeno na to, že škoda skutočne aj vznikla v žalovanej výške. V okolnostiach súdnej veci žalobkyňa tvrdila, že žalovanú sumu náhrady škody tvoria vynaložené náklady postupcu (ako poškodeného) na hotové výdavky splnomocneného právneho zástupcu, ktoré vznikli v súvislosti so zastupovaním v priestupkovom konaní (voči postupcovi napokon zastavené), nepreukázala však dôkazmi, že tvrdené náklady - úhrady ktorých titulom náhrady škody sa v spore domáha, boli aj skutočne postupcom splnomocnenému zástupcovi zaplatené.

Neuniesla dôkazné bremeno ani na tú skutočnosť, že splnomocnený zástupca konkrétne hotové výdavky v priestupkovom konaní aj reálne vynaložil. Nadväzne tak žalobkyňa nepreukázala relevantnými dôkazmi vznik skutočnej škody náhrady, ktorej sa voči žalovanému domáha. Odvolací súd skonštatoval, že pokiaľ sa žalobkyňa obmedzila v žalobe len na taxatívne vymenovanie úkonov realizovaných zo strany splnomocneného zástupcu s uvedením výšky nákladov (poštovné, náklady na kopírovanie, cestovné náhrady, stravné) takéto vymenovanie/vymedzenie bez podloženia konkrétnymi dôkazmi o ich reálnom vynaložení a úhrade rozhodne nepreukazuje vznik skutočnej škody.

2.3. K námietkam žalobkyne ďalej uviedol, že sa mylne domnieva, že okresný súd v rámci predbežného právneho posúdenia považoval za nesporné vynaloženie nákladov v žalobe tvrdenej výške titulom náhrady hotových výdavkov splnomocnenému zástupcovi vzniknuté v bezprostrednej príčinnej súvislosti s vedením priestupkového konania. Práve naopak z obsahu spisu vyplýva, že súd žalobkyňu na meritórnom pojednávaní dňa 13. júla 2021 dopytoval (čo uvádza v odvolaní aj ona) či je výška škody podložená zápisnične, prípadne iným spôsobom, na dotaz súdu žalobkyňa následne nereagovala, konkrétny dôkaz neoznačila. Nič nebránilo žalobkyňu, aby už v štádiu konania pred súdom prvej inštancie predložila tie listinné dôkazy, ktoré k svojmu odvolaniu pripojila a k nim aj skutkové argumenty rozviedla. Ak sa tak stalo v štádiu odvolacieho konania, v sporovej veci z pohľadu ust. § 366 Civilného sporového poriadku sa jedná o tzv. „nepripustné novoty a nové dôkazy v odvolacom konaní“, na ktoré už nie je možné prihliadnuť.

2.4. O náhrade trov odvolacieho konania rozhodoval odvolací súd podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP a žalovanému v odvolacom konaní úspešnému priznal predmetný procesný nárok voči neúspešnej žalobkyňu.

3. Proti rozhodnutiu krajského súdu podala dovolanie žalobkyňa (ďalej aj „dovolateľka“) s poukazom na § 420 písm. f) CSP. Dovolateľka namietala, že súdy oboch inštancií rozhodli diametrálne odlišne od predbežného právneho posúdenia, ktoré bolo prezentované súdom prvej inštancie. Trvala na tom, že v rámci žalobnej argumentácie vyslovene tvrdila, že trovy obhajoby v podobe hotových výdavkov znášal priamo K. U. N., čím bola dotknutá jeho majetková sféra a pre prípad pochybností podmienene navrhla uvedené osvedčiť prostredníctvom C. Q.. Následne nato konajúci súd v predbežnom právnom posúdení veci na pojednávaní uviedol, že z obsahu žaloby je zrejmé, že žalujúca strana sa domáha škody, ktorá mala vzniknúť v dôsledku zastupovania pána N. v trestnom konaní a vynaložila podľa žaloby náklady na poštovné, vyhotovenie fotokópií, cestovné náklady a stravné a povinnosťou žalujúcej strany je, aby uniesla dôkazné bremeno a preukázala jednotlivé uplatnené nároky. Skonštatoval, že už ide len o samotné posúdenie opodstatnenia jednotlivých položiek, ktoré si uplatňuje žalobkyňa a ich výšky. Žalobkyňa poukázala na to, že súd v rámci predbežného právneho posúdenia neoznačil skutkové tvrdenie žalobkyne, že hotové výdavky, ktoré vznikli C. Q., znášal K. U. N., za sporné. Za sporné považoval len jednotlivé položky - úkony obhajoby a ich výšku. Zdôraznila, že splnomocnený zástupca žalobkyne vyslovene uviedol, že pokiaľ kompenzáciu hotových výdavkov splnomocneného zástupcu K. U. N. považuje súd za spornú, navrhla vykonanie dôkazu. Dovolateľka zdôraznila, že vychádzala z obsahu predbežného právneho posúdenia súdom, v rámci ktorého bola za spornú skutočnosť považovaná len výška jednotlivých výdavkov splnomocneného zástupcu a nie skutočnosť, či tieto boli následne kompenzované K. U. N.. V tomto kontexte aj navrhla pripojiť spisy správneho konania, kde sú záznamy a ceniny vo vzťahu ku všetkým úkonom, avšak súd, napriek tomu, že spismi správneho konania disponoval, tieto dôkazy nevykonal. Vzhľadom na predbežné právne posúdenie zo strany súdu bola presvedčená, že uvedené nie je sporné, a preto nepredkladala k týmto skutočnostiam ďalšie dôkazy. Následne došlo k vydaniu prekvapivého rozhodnutia, kedy súd rozhodnutie založil na skutočnosti, ktorú sám neposúdil ako spornú. Dovolateľka namietala, že odvolací súd žiadnym spôsobom nereagoval na odvolaciu námietku, spočívajúcu v tom, že súd prvej inštancie nevykonal navrhnutý dôkaz na skutočnosť, že hotové výdavky splnomocneného zástupcu boli K. U. N. skutočne kompenzované, hoci to navrhla osvedčiť prostredníctvom C. Q.. Na absencii tohto dôkazu následne súd založil neunesenie dôkazného bremena v spore. Dovolateľka navrhla rozsudok krajského súdu spolu s rozsudkom súdu prvej inštancie zrušiť a vec vrátiť okresnému súdu na nové konanie a rozhodnutie.

4. Žalovaný vo vyjadrení k podanému dovolaniu uviedol, že žalobkyňa svoje dovolanie odôvodnila takou skutočnosťou, ktorá nie je prípustným dovolacím dôvodom. Z obsahu dovolania vyplýva, že je

nedôvodné. Navrhol, aby najvyšší súd dovolanie odmietol resp. zamietol.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolačný súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), skúmal bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), či sú dané procesné predpoklady pre uskutočnenie meritórneho dovolacieho prieskumu a dospel k záveru, že dovolanie je prípustné i dôvodné.

6. Podľa § 420 písm. f) CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

7. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa § 420 CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (porovnaj sp. zn. 1Cdo/42/2017, 2Cdo/20/2017, 3Cdo/41/2017, 4Cdo/131/2017, 7Cdo/113/2017, 8Cdo/73/2017). Dovolačný súd preto aj v danom prípade skúmal opodstatnenosť argumentácie žalobkyne, že v konaní došlo k ním tvrdenej vade zmätočnosti.

8. Porušenie práva na spravodlivý proces [§ 420 písm. f) CSP] dovolateľka vzhľadla predovšetkým v okolnosti neprípustenia v odvolacom konaní novo predložených dôkazov na preukázanie nároku, keď odvolací súd tieto neprípustil s odôvodnením, že išlo o neprípustné novoty.

8.1. Nesprávnosť tohto procesného postupu odvolacieho súdu odôvodnila tým, že súd prvej inštancie pri aplikácii ustanovenia § 181 ods. 2 CSP v rámci predbežného právneho posúdenia určil, že základ uplatneného nároku je daný a v konaní ide len o opodstatnenie jednotlivých položiek, ktoré si uplatňuje a ich výšku. Na tieto súdom označené spornosti navrhla v konaní vykonať dôkaz spismi správneho orgánu, ktoré mal súd aj pripojené. Z predbežného právneho posúdenia nevyplývali právne závery, na základe ktorých by jej nárok bol spochybnený. Keďže jej žalobu súd prvej inštancie zamietol z dôvodu neunesenia dôkazného bremena preukázať, že jej škoda vznikla, v odvolacom konaní zaobstarala doplnujúce listinné dôkazy, ktoré však odvolací súd odmietol vykonať, pretože išlo o novoty.

9. V zmysle § 181 ods. 2 CSP je súd pred ďalším postupom vo veci povinný určiť, ktoré skutkové tvrdenia považuje medzi stranami za sporné a ktoré za nesporné. Postupuje pri tom v súlade s uvedenými ustanoveniami § 151 CSP. Svoju povinnosť splní súd tým, že s predmetnými závermi oboznámi osobu prítomnú na prvom pojednávaní. Za rovnakých podmienok sudca na prvom pojednávaní oznámi, ktoré dôkazy vykoná a ktoré dôkazy nevykoná. Tieto procesné úkony súdu bezprostredne nadväzujú na prípravu pojednávania a jej efektívne zvládnutie. Náležité splnenie uvedených povinností je podmienené dôsledným oboznámením sa s listinnými dôkaznými prostriedkami, celkovým skutkovým stavom veci, procesnými podaniami strán a súd musí v neposlednom rade vychádzať z predbežného právneho posúdenia veci. Obligatórne určenie sporných a nesporných skutkových tvrdení a vymedzenie predmetu dokazovania má zásadný význam pre ďalší procesný postup strán v kontradiktórnom sporovom konaní. Postup súdu je pre strany a ich zástupcov na základe uvedených úkonov predvídateľný a transparentný. Súčasne je však kladený väčší dôraz na zodpovednosť strany za jej vlastnú procesnú aktivitu a za rovnako transparentné substancovanie skutkových tvrdení a dôkazných návrhov. Formulovanie sporných a nesporných skutkových tvrdení spolu s označením dôkazov, ktoré budú súdom vykonané, nie je samoúčelné. Tieto závery majú síce pre súd iba predbežný charakter, musia však vychádzať zo znalosti veci a musia byť argumentačne udržateľné. Vo všeobecnosti platí, že v záujme spravodlivosti a zákonnosti sa súd počas nasledujúceho konania môže v nevyhnutnej miere odkloniť od pôvodných predbežných záverov vo vzťahu k skutkovej stránke veci a k dokazovaniu. Je však zároveň povinný umožniť stranám adekvátne reagovať na vzniknutú procesnú situáciu a vytvoriť im priestor na uplatnenie primeraných prostriedkov procesného útoku a procesnej obrany vo vzťahu k ochrane ich subjektívnych práv a oprávnených záujmov. Ak má prezentovaný

odklon v konečnom dôsledku vplyv na meritórne rozhodnutie, je súd v záujme preskúmateľnosti vlastného procesného postupu povinný vysporiadať sa v odôvodnení rozhodnutia s dôvodmi a následkami tohto odklonu. Uvedené obdobie platí aj na predbežné právne posúdenie vecí, ktoré je sudca povinný stranám a ich zástupcom oznámiť na prvom pojednávaní. Z hľadiska výpovednej hodnoty predbežného právneho posúdenia vecí je nevyhnutné, aby bolo stanovisko súdu určité a zrozumiteľné. Na jeho základe musí byť stranám a ich zástupcom dostatočne zrejmé, aký výrok rozhodnutia vo veci samej možno očakávať v nadväznosti na predbežné prejednanie sporu a prípravu pojednávania. Predbežné právne posúdenie vecí nemôže súd zúžiť iba na zjednodušené konštatovanie, že sa mu na základe obsahu spisu žaloba javí ako dôvodná, prípadne ako čiastočne dôvodná alebo nedôvodná. Súd je povinný subsumovať významné skutkové okolnosti prípadu pod konkrétne hmotnoprávne ustanovenia a prezentovať relevantný právny záver. Predbežné právne posúdenie vecí nemusí sudca osobitne odôvodňovať, čím by predstihol náležitosti verejného vyhlásenia rozsudku a predovšetkým jeho písomného vyhotovenia. Strany ani ich zástupcovia nie sú oprávnení reagovať na prezentované právne posúdenie inak ako štandardnými vyjadreniami k predmetu konania. Nie je účelné, aby súd viedol so stranami a ich zástupcami na základe vlastného predbežného právneho posúdenia konfrontačnú polemiku o vecnej správnosti prezentovaných záverov. To je procesne vyhradené pre prípadné odvolacie konanie. Predbežné právne posúdenie vecí má predovšetkým umožniť objektívnu predvídateľnosť následného súdneho rozhodnutia a vytvoriť priestor na prehodnotenie vlastnej procesnej pozície sporových strán, ich vecnú a efektívnu právnu argumentáciu, riadne substancovanie skutkových tvrdení a dôkazných návrhov a pod. Ide o zásadný inštitút, ktorého účelom je zefektívnenie, zrýchlenie a zjednodušenie sporového konania, vrátane prevencie tzv. prekvapivých súdnych rozhodnutí. Súd nie je takto formulovaným záverom striktne viazaný. Opak by nevyhnutne viedol k absurdným dôsledkom a k deformovaniu rozhodovacieho procesu. Z podstaty výkonu spravodlivosti prostredníctvom súdnej moci vyplýva, že súd musí byť pri svojich právnych záveroch nezávislý a jeho slobodný myšlienkový postup je limitovaný iba obsahom objektívneho práva, ktoré v konkrétnej veci interpretuje a aplikuje. Priamo obmedzený teda nemôže byť ani vlastným predbežným právnym posúdením vecí. Ak sa však od neho chce zásadným spôsobom odkloniť, čo má bezprostredný vplyv aj na konečné súdne rozhodnutie, je v záujme právnej istoty nevyhnutné, aby sa v odôvodnení rozhodnutia s týmto odklonom náležite vysporiadal. Inak by bol popretý účel samotného predbežného právneho posúdenia vecí.

10. O tom, aký bol procesný postup súdu prvej inštancie a ako prebiehalo konanie, si dovolací súd môže urobiť obraz len zo spisu. To, ako prebiehalo pojednávanie, dovolací súd zisťoval z obsahu zápisnice o pojednávaní zo dňa 13. júla 2021. Z jej obsahu vyplýva, že súd v súlade s § 181 ods. 2 CSP uviedol svoje predbežné právne posúdenie vecí, v zmysle ktorého považoval základ uplatneného nároku za daný a vyslovil, že žalobkyňa je povinná preukázať opodstatnenosť jednotlivých položiek, tvoriacich vzniknutú škodu (poštovné, poplatky za vyhotovenie kópií, cestovné náklady a stravné).

11. Predmetom konania bol nárok na náhradu škody uplatnený žalobkyňou vo výške 937,37 eura s príslušenstvom. Škoda žalobkyne (ako právnej nástupkyne K. U. N.) predstavovala vynaložené náklady K. U. N. (postupcu) v priestupkovom konaní voči nemu vedené na základe nezákonného rozhodnutia orgánu verejnej moci. Základ nároku vo všeobecnosti tvorí existencia škody vzniknutá v príčinnej súvislosti s nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci. To znamená, že ak súd prvej inštancie v predbežnom právnom posúdení uviedol, že nárok považuje za daný znamenalo to, že má preukázané, že v dôsledku nezákonného rozhodnutia orgánu verejnej moci vznikla žalobkyňi ako právnej nástupkyňi K. U. N. škoda. Za sporné a teda nepreukázané považoval iba jednotlivé položky, z ktorých škoda pozostávala, na preukázanie čoho vyzval žalobkyňu. Na základe toho následne žalobkyňa opätovne (navrhovala to už aj vo svojich skorších podaniach) navrhla vykonať dôkaz spismi správneho orgánu. Súd prvej inštancie zamietol následne žalobu z dôvodu, že žalobkyňa nepreukázala, že hotové výdavky, ktoré vznikli v súvislosti so zastupovaním v priestupkovom konaní K. U. N. - postupcovi, teda pre nedostatok aktívnej vecnej legitímácie žalobkyne.

12. Z okolností prejednávaneho prípadu vyplýva, že súd prvej inštancie žalobu predbežne právne posúdil ako dôvodnú vo svojom základe a za sporné považoval položky tvoriace vzniknutú škodu a následne bez vykonania navrhnutých dôkazov (spismi správneho orgánu) žalobu zamietol z dôvodu nepreukázania, že

vynaložené hotové výdavky hradil právny predchodca žalobkyne, teda pre nepreukázanie základu nároku. Súd prvej inštancie sa teda zásadne odklonil od predbežného právneho posúdenia, o tomto odklone neinformoval strany pred rozhodnutím, neumožnil stranám adekvátne reagovať na vzniknutú procesnú situáciu a nevytvoril im priestor na uplatnenie primeraných prostriedkov procesného útoku a procesnej obrany vo vzťahu k ochrane ich subjektívnych práv a oprávnených záujmov, jeho rozhodnutie je preto prekvapivé, v rozpore s princípmi spravodlivého súdneho procesu.

12.1. Ani odvolací súd toto pochybenie súdu prvej inštancie nenapravil, nesprávne posúdil žalobkyňou navrhnuté dôkazy v odvolaní ako neprípustné novoty, hoci táto uvedené dôkazy pre uvedenú procesnú situáciu bola povinná použiť prvýkrát až v odvolacom konaní.

13. Vzhľadom na uvedené dovolací súd dospel k záveru o dôvodnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP, procesný postup súdov v základnom konaní vyhodnotil ako nesprávny procesný postup, ktorým znemožnili žalobkyňi, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva žalobkyne na spravodlivý proces. Teda je potrebné napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu zrušiť (§ 449 ods. 1 CSP), pričom zrušil aj rozhodnutie súdu prvej inštancie (§ 449 ods. 2 CSP), nakoľko nápravu nemožno dosiahnuť iba zrušením rozhodnutia odvolacieho súdu, a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie (§ 450 CSP).

14. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazané právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP).

15. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

16. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.